

UNIVERSITATEA TREBUIE SA ISI REGASEASCA VALORILE

THE UNIVERSITY MUST REGAIN ITS VALUES

Marius Andruh

Știința românească se reasează pe un drum bun: încep să apară fonduri de cercetare confortabile (a se vedea recenta competiție, CEEEX, pentru finanțarea cercetării de excelență), se formează noi echipe de cercetare cu performanțe de nivel internațional, colaborările cu laboratoare din mari universități și institute din străinătate sunt tot mai eficiente și se bazează pe substanțiale contribuții românești, doctoratul, cel puțin în științele experimentale, este organizat din anul acesta după alt model.

Nu, aceasta nu este o introducere festivă și nerealistă, ea are un sâmbure de adevăr și, în ceea ce mă privește, ilustrează forma pozitivă pe care mi-am impus-o pentru desfășurarea proiectelor mele științifice în România, și care m-a ajutat să supraviețuiesc. Cercetătorul de bună calitate trebuie să apeleze rar la argumentul “nu pot să fac nimic aici pentru că nu am cu ce”. De multe ori, un asemenea argument maschează neputințele cercetătorului. Mă rog, dacă vreți să fiu mai realist, o să spun că începe să miște ceva și pe la noi (și tot e ceva - un pas spre Renașterea Științei Românești).

Sigur că lucrurile nu se ameliorează atât de rapid pe cât am vrea, sigur că și competiția recent încheiată, organizată de către Ministerul Educației și Cercetării, are multe rezultate discutabile și contestabile (știu câteva exemple de echipe în care se face cercetare de foarte bun nivel și care au primit punctaje mult prea mici, și, dimpotrivă, echipe mediocre ale căror proiecte au fost supraevaluate). Sigur că încă “se

The Romanian science rearranges itself in a good way: proper research grants have appeared (namely the recent CEEEX competition for financing the top research), new – international level – research teams emerge, collaborations with laboratories in big universities and institutions abroad are more and more efficient and are based on considerable Romanian contributions, doctorates follow, beginning this year, a new model (at least when we speak about experimental sciences).

No, this isn't a festive and unrealistic introduction, it has a grain of truth, illustrating, as far as I am concerned, the positive thinking that I imposed to myself in developing my scientific projects in Romania, and that has helped me to survive. A high quality researcher must seldom call on the argument: I can't do anything here, because the resources are missing. Often this kind of argument hides the incapacity of the researcher. Ok, if you want me to be more realistic, I'll say that something begins to work here too (and this means something: a step towards the Renaissance of the Romanian Science).

Of course, things do not improve as fast as we want them to and for sure, the recently closed competition, organized by the Ministry of Education and Research has controversial and contestable results (I know some teams, doing research on a very good level that scored for too low and, on the contrary, poor research teams with over evaluated projects.) Certainly, some still “do well”, those who learn to write projects that “sound good” but never lead to viable results (namely, publication in top level journals or real practical applications, not only on paper). Analyzing many such projects, I have sadly realized (revolt doesn't seem to help much) that a huge amount of money has been wasted and the visibility of Romanian science hasn't improve. As far as the

Department of Chemistry, Bucharest University

Correspondence to:
Marius Andruh, 23 Dumbrava Rosie Str, 020464 Bucuresti, Tel. +40-21-2103497, Fax +40-21-3159249
Email: marius.andruh@dnt.ro

Received for publication: Oct. 30, 2005

descurcă” poticienii în ale științei, care au învățat să scrie proiecte care sună bine din coadă, dar care, ele, proiectele, nu vor duce niciodată la rezultate viabile, oricare vor fi fiind acestea (publicații în jurnale de înalt nivel sau aplicații practice reale, nu doar pe hârtie). Analizând multe asemenea proiecte, am constatat cu tristețe (revolta se pare că nu ajută la nimic) că mulți, foarte mulți bani au fost aruncați pe fereastră, și că vizibilitatea științei românești nu a crescut de pe urma lor. Cât despre performanțele industriei, încă mă întreb: cum se face că am rămas încremeniți într-o schemă atât de învechită a învățământului superior românesc, deși în ultimii șaisprezece ani nenumărați profesori români au vizitat la fel de nenumărate universități în străinătate?... Nu se poate ca nimeni să nu fi observat că universitățile noastre sunt organizate complet diferit, și că nu favorizează activitatea creatoare.

Cercetarea în universitățile românești este încă privită ca o activitate secundară, uitându-se (sau ignorându-se) că ceea ce face prestigiul unei Mari Universități este tocmai adevărata Creație în domeniul științelor exacte sau al umanioarelor. Ce ar fi de făcut? Păi nu e greu de știut ce, și nici nu trebuie să reinventăm noi roata: este suficient să ne uităm la organizarea și funcționarea universităților cam de peste tot în lume. Acestea acordă cercetării (sau creației) rolul principal. Universitatea X este “mai mare” decât Universitatea Y, pentru că în X specialiștii sunt formați de către specialiști, pe când în Y se predau doar cursuri învățate peste noapte de către cei ce nu creează în domeniul respectiv (invoc mereu, cu îndârjire, ceea ce spunea Profesorul Nenițescu: “Pentru a reuși să transmiți știința, trebuie să fii tu însuși creator de știință sau, cel puțin, să te străduiești să fii”). Tinerii cei mai dotați vor alege universitățile în care activează adeverați specialiști. Tinerii talentați și marii profesori fac prestigiul unei universități prin ceea ce ei creează împreună. Este necesar să se revizuiască statutul (și statura!) Profesorului Universitar, care trebuie să fie un leader într-un domeniu pe plan național și internațional, capabil să formeze în jurul său puternice școli de cercetare. Trecerea de la poziția de conferențiar la cea de profesor ar trebui să se faca pe baza unui proces serios de habilitare, care să confirme forța și originalitatea candidatului. Profesorul universitar trebuie să (re)devină o instituție el însuși, iar titlul să nu mai fie o zorzoană cu care să se împoțoneze oricine! Ar trebui identificate acele echipe care sunt cu adevărat performante (știți ce ușor se poate face asta în domeniul științelor exacte?) și sprijinite financiar prioritar (mereu abordată problema, la noi, a centrelor de excelență, dar niciodată dusă la capăt).

industrial performances are concerned, I still ask myself why we remained stucked in the old fashioned scheme of the Romanian education system, although many teachers visited a large number of foreign universities during the last 16 years. How come no one has noticed that, compared to universities from abroad, ours have such a different organization and don't seem to care too much for encouraging creative activities?

Research in Romanian universities is still regarded as a second-hand activity. It is forgotten (or ignored) that the prestige of a Great University is made by the real creation in science or human studies. What is left to do? It isn't too hard to know what, nor is it necessary for us to reinvent the wheel: it is enough to look how universities around the world are organized and function. Those countries confer to research (or creation) the main role. The X University is “greater” than the Y, because in X, specialists are formed by specialists, while in Y courses learned over night are taught by those that do not create in that domain (I will always quote Professor Nenițescu: “For transmitting science you must create science, or at least try to be a science transmitter”). The most talented young researchers will choose universities where real specialists activate. The talented young scientists and the great professors make the prestige of a university through what they create together. It is necessary to review the status (and stature!) of the University Professor, who has to be a leader in a field on national and international level, capable to form around him a strong research school. The promotion from the Lecturer to the Professor position should be made after a thorough evaluation process that confirms the force and the originality of the candidate. The University Professor should become himself an institution and the title should cease to be a cheap ornament on everyone's neck! Those teams that are really valuable should be identified (do you know how easy this can be done in the field of sciences?) and financially supported (the centers of excellence, an unsolved problem in our country, are included here).

I do feel that slowly we aim to organize the Romanian universities following the foreign model – PhD Teaching Assistants appear, the post doctoral probation period also; slowly, the idea of occupying a position in a university only after the PhD degree gains more and more acceptance. People talk about a ranking of the Romanian Universities and the way they are financed. Maybe they talk in a too low voice. As soon as we'll get aware of the necessity of a deep

Senzația mea este că, încet-încet, ne îndreptăm spre organizarea universităților românești după sistemul occidental (dispar treptat preparatorii și asistenții, locul lor fiind luat de către doctoranzii cu frecvență, ideea de stagiul postdoctoral pătrunde timid și la noi; și mai timid apare ideea ocupării unei poziții în universitate după dobândirea titlului de doctor). Parcă se vorbește ceva și despre o ierarhizare a universităților românești și o finanțare a lor în consecință. Poate prea în șoaptă. Pe măsură ce conștientizăm necesitatea reformării profunde a învățământului superior românesc, vom putea grăbi acest proces, cum spuneam mai sus, deja început. Universitatea românească trebuie să își regăsească și să își reia valorile!

reformation of the Romanian Superior Education, we'll hurry up this already started process.

The Romanian University must regain and replace its values!